

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

5 Quos effectus peccatum actuale habeat?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

que limitatio in presenti casu non potest habere locum. Ratio huius est, quia voluntas non tractata semper censetur moraliter manere. Ergo cum alia sumis superadditur, eadem est moraliter cum illa. Deinde cum una voluntas ab alia non multum distat, moraliter loquendo, continuari censetur, precipue cum utraque ad idem obiectum tendant, & eundem effectum causent. Præterea, qui vult occidere iuicicum, & ex hac voluntate parat arma, & ex alia iter arripit ad occisionem illius voluntates neque inter se vniuntur, vt constat, neque vniuntur medijs, sed ad summum vniuntur in effectu; hanc autem vniorem in effectu etiam habent illæ voluntates omittendi Missam. Ergo sunt vnum peccatum, & non plura.

17 Dicendum existimo, si ex voluntate alicuius operis impossibilem cum præcepto Missæ, Missam omittitis, vnum peccatum censeri committere, quantumcumque renoues voluntates, quia omnes illæ in illo opere raicantur & sunt medio illo causæ impediendes præcepti adimpletionem: neque in hoc est maior difficultas, quam in voluntate occidendi Petrum ex cuius voluntate plura, media apponit. At si propositum habeas omittendi Missam, neque ex illo proposito apponatur medium aliquod impossibile, sed ibi sitas, & post factum renoues idem propositum, & postea adueniente tempore vigeat præcepti eandem renoues voluntatem, censetur multiplex peccatum commississe; quia omnes illæ tres voluntates non habent in quo fiat vnum; non enim sunt vnum inter se, cum non inter se vniantur, neque in aliquo effectu producto, cum nihil producant, neque in omissione Missæ, quia omisso audiendi Missam non incipit nisi ab eo tempore, in quo Missa audiri non potest. Ergo necessario illæ voluntates debent reputari multiplex peccatum. Confirmo, Si voluntatem haberes crastina die Petrum occidendi, neque ex hac voluntate medium aliquod apponeres, sed eandem voluntates sapienter repereres, quousque crastinus dies accederet, in quo & appositio medijs, & occisio simul iunguntur omnes illæ voluntates antecedentes, & repetitur iuxta notiam sententiam peccata essent, quia non habent in quo vniuntur; non inter se, neque in aliquo effectu, cum nullus sit, quando ipse sunt, sed similiter voluntates repetitur toto mane non audiendi Missam hora 12. non habent in quo vniantur & vnum sunt. Ergo etiam debent censeri distincta: & ita tenet Valquez 22. disp. 75, cap. 3. sine num. 16.

18 Ad rationem dubitandi respondeo voluntatem non retractatam manere moraliter habitualiter, sed non actualiter, & in virtute, ideoque constituit voluntas de nouo adueniens dicitur numero actuali: peccatum neque in hoc attendi debet distantia, vel propinquitas temporis inter vnam, & aliam voluntatem; sed an illæ voluntates causæ sint alicuius effectus communis, vt contingit in casu de inimico occidendo: tunc enim media, quæ apponitur inter se vniuntur ad consequentiam finis in eam, sicut vniuntur lapides & ligna collecta ad ædificationem domus ob quam vniorem moralem & accidentalem collectio lapidum, & lignorum, etiam physice multiplex sit, moraliter tamen vna censetur, quia ad vnum finem ordinatur, & ab eadem voluntate ædificandi prouenit.

PUNCTUM IV.

Vnde grauias, & malitia peccati defumenda sit.

- 1 Peccata esse in grauitate inæqualia.
- 2 Ex varijs capitibus desumitur grauitas peccati.
- 3 Peccatum inferioris speciei superare potest aliud peccatum grauius ex obiecto.

1 Reuertit me ab hac difficultate expeditam, & omittis varijs peccandi modis. De fide enim certum est non omnia peccata æqualia esse in grauitate, sed vnum peccatum alio grauius esse constat ex Genes. 13. vbi Sodomitæ pessimi iudicantur, peccatores coram domino nimis, & Genes. 37. Ioseph. accusant fratres coram domino, nimis, & clarus Christus Dominus Ioannis 19. dixit Pilato, qui me tradidit tibi, manus peccatum habet. Ergo peccata æqualia esse non possunt. Ratio est manifestata, quia licet omnia peccata in eo conueniant, vt sint contra rationem: at ipsammet rationem naturalem grauius offendit vnum peccatum, quam aliud grauius enim offendit bestialitas, quam simplex fornicatio; & duplex fornicatio diu delictata, quam casu contingens. Deinde quia omnes essent æque puniendi, quod est contra illud Deuteronom. 25. pro mensura delicti, erit & plagarum modus; & Math. 10. & 11. terra Sodomorum remissus erit in die iudicii & Luc. 10. qui accipiens damnationem maiorem. Neque obstat rectitudinem non suscipere magis, & minus vt dicamus peccata, quæ videntur priuare rectitudinem, non suscipere magis, & minus quia non priuare rectitudinem priuatiue, sed pœniue, & in formis positiui, dicitur locus inæqualitatis licet enim frigus priuare subiectum calore quia tamen priuare per formam contrariam, potest sus-

cipere magis & minus. Item licet rectitudo alicuius lineæ in indiuisibili consistat ab hac rectitudine magis, & minus linea recedere potest: de quo latè Valquez 1. disp. 99, & Salas tract. 13. disp. 5. sect. 1. Azor. tom. 1. lib. 4. cap. 9.

1 Præcipua peccati grauitas, & malitia sumitur ex obiecto directo, quia inde sumit speciem: tradit D. Thom. 4. 2. q. 73. art. 3. Secundò ex circumstantiis, Tertio ex continuatione, & duratione, Quarto ex intentione. Explico in homicidio facto in loco sacro, cuius prima grauitas sumitur ex iniustitia facta, Secunda ex circumstantia sacrilegij, Tertia ex continuatione voluntatis, Quarta ex eius intentione.

3 Contingit autem sæpe grauiorem malitiam peccati esse ex circumstantia, quam ex obiecto, vt si quis cognosceret formam religiosam, vel nuptam grauius ex circumstantia quam ex obiecto peccaret.

Difficultas autem est, an peccatum ex obiecto minus graue, possit ratione intentionis, vel durationis, vel extensionis obiecti fieri grauius, alio grauius ex obiecto; quia nunquam videtur species inferior superiorem vincere posse. At tenendum est tanquam omnino certum peccatum inferioris speciei superare possit aliud peccatum grauius ex obiecto, quidem si cum peccatis venialibus superioris speciei fiat comparatio, res est indubitata; quis enim negabit furtum pollutionem, & adulterium superare iuramentum otiosum, vel falsum non plenè deliberatum. Ex quo non leue argumentum sumitur ad probandum aliquod peccatum mortale inferioris speciei superare posse aliud de superiori speciei. Exemplis res manifestatur. Detractio & contumelia ex obiecto, & speciei leuiora peccata sunt homicidio: at si quis vnam nobilem & illustrem familiam de prodicione, vel hæresi diffamaret, sine dubio grauius peccaret, quam si vnum ex infima plebe occideret. Ergo. Item si quis diapidaret ararium publicum reipublicæ maxime necessarium, grauius peccaret, quam omittendo Missam vel occidendo plebeum. Ratio est, quia cum quodlibet peccatum habeat grauitatem limitatam; & finitam absolute potest aliud peccatum leuioris speciei ita multiplicari, & intendi, vt eius grauitatem adæquet, sicut contingit in argento, quod licet secundum materiam suam inferior sit auro: at in æstimatione, & valore ob eius quantitatem excedere, & superare aurum potest. Neque est inconueniens quod indiuiduum alicuius speciei inferioris, superet indiuiduum alterius speciei: calum enim ratione incorruptibilitatis, & aliam quatuoratum quæ sibi sunt propria superat in perfectione plura viuentia tubulnaria: & ita tenet, & latè probat Sayus lib. 5. cap. 4. num. 9. Azor. tom. 1. lib. 4. q. 4. fin. Suarez tom. 3. in 3. p. disp. 66. sect. 2. Salas q. 73. tract. 13. disp. 5. sect. 2. à n. 14. Herret. in 2. d. sp. 32. q. 3. & videtur clarè esse sententia Augustini relati in equare 64. q. 1. vbi inter ignoranter hæreticum & scilicet auarum, & inter hæreticum bene moraliter viuentem, & Catholicum sceleribus plenum, non audet ferre sententiam quis grauius delinquit. Supponit ergo Augustinus peccatum minus graue ex sue genere ita, agrauari posse ex multiplicatione, vt vincere possit peccatum grauius ex suo obiecto.

PUNCTUM V.

Quos effectus peccatum actuale habeat

- 1 Diminuit inclinationem naturam ad virtutem.
- 2 Priuare gratia, & virtutibus infusis.
- 3 Destinat peccatorem ad penam æternam.
- 4 Arguitur effectum peccati venialis esse penam æternam.
- 5 Defenditur non esse proprium effectum peccati venialis.
- 6 Quomodo vnum peccatum sit effectus, seu pena alterius peccati.
- 7 Nota, & infamia peccatoris effectus est peccati.

1 Dicitur hic agit D. Thomas 1. 2. a quest. 85. vsque ad 88. & latè Valent. Salas, & Valquez ibi, exponam præcipuos ea breuitate, qua in omnibus studeo.

1 Primus effectus peccati est diminuerie inclinationem naturam ad virtutem: sic D. Thom. quest. 85. art. 2. Caietan. Conrad. Zumei. ibi Valquez. disp. 132. Salas disp. 13. sect. 2. Azor. tom. 1. lib. 4. c. 2. q. 2. Quod vt rectè intelligatur, aduertendum est, inclinationem naturalem ad virtutem ab ipsamet potentia voluntatis non distingui; quare cum in seipsa substantialiter voluntas non immutetur, efficitur nullo peccato intrinsecè eius inclinationem diminui posse: verum quia voluntas non ita inclinatur ad virtutem, quin libere possit vitium amplecti sit multiplicato vitio multiplicati habitum & qualitatem ad vitium inclinatem: ac proinde inclinatem voluntatem, vt virtutem relinquit, & vitium amplectatur: & hac ratione dicitur diminui per peccatum inclinationem ad virtutem extrinsecè quidem & accidentaliter, quia quo magis voluntas in vitium inclinatur, eo magis à sequenda virtute impeditur, Nunquam tamen ita impeditur quin voluntas libera maneat, & potens sit virtutem sequi, & naturam suam inclinationem opere

complete, ut dixit Trident. *sess. 6. can. 5.* Ratio est manifesta, quia cum omnis hæc dimissio sit per habitus viciosos inclinantes ad vitium virtute oppositum, & omnes hi habitus non necessitent voluntatem, sed potius illi subdantur, nunquam potest ita inclinatio ad virtutem dimitti, ut finiat, semper enim intrinseca, & libera potestas ad virtutem, ac proinde nativa inclinatio (substantialis integra manet.

2. Secundus effectus peccati mortalis est privare hominem gratia, & virtutibus infans, cum enim peccatum constituat hominem Deo inuisum, & inimicum, necessarium debet excludere ab illo gratiam, quia amicus reddebatur.

3. Tertius effectus peccati mortalis est destinatio ad penam æternam, quam necessarium omnes peccatores decedentes in mortali subibunt, iuxta illud, *Ita maledicti in ignem æternum Matth. 25. Marc. 3. & 8. & 2. ad Thessalon. 1. & 1. Corinth. 6. & in aliis locis, ubi passim scriptura æternitatem pœnæ peccatoribus comminatur. Solum autem est difficultas in reddenda ratione, quomodo hæc pœna æterna proportionata sit culpa, in d. lenior, quia in culpa ipsa meretur, cum tep. pum sit ab omnibus Theologus cum Mag. 4. d. 26. & ibi D. Thomas 9. 2. art. 2. q. 1. ad 1. & 1. p. q. 21. art. 4. ad 1. Deum punire circa condignum, & difficultas in eo sita est. Nam peccatum mortale non habet gravitatem infinitam, quia neque illam habere potest, ex Dei infinitate, aduersus quam peccatur; neque ex vilitate personæ peccantis, quia hæc omnia extrinseca sunt, ideoque non possunt refundere in actum infinitatem; aliis quodlibet peccatum veniale habere infinitam gravitatem, & æternitatem pœnæ meretur, item quodlibet mortale continet gravitatem omnium mortalium, neque vnum mortale esset gravius alio, & æqualiter pro vno, ac pro multis deberet peccator puniri, quod est absurdum. Quæ ergo est ratio, quare peccatum finitum in gravitate puniatur circa condignum pœna æterna? Plures rationes ad hanc veritatem confirmandam adducuntur à D. Gregor. 4. dialog. c. 44. D. Thom. 1. 2. q. 87. art. 3. 4. & 5. & ibi Valq. Salas Zúmel, Valent. Sayr. lib. 2. c. 13. n. 8. Anton. Perez in sua laur. certam. 9. 1. to. n. 86. Et tamen mihi videtur efficacior quia pœna, quæ in intentione est finita, & solum in duratione non habet finem, absolute finita est, & secundum quid finita, sicuti Angelus, & anima rationalis finita entia sunt etiam finem non sint habitura; sed quodlibet peccatum mortale, esto simpliciter finitum sit aliquam tamen habet infinitatem, eo quod sit contra Deum infinitum. Ergo pœna in duratione æterna non excidit eius meritum.*

4. Sed inquires an pœna æterna sit etiam effectus peccati venialis.

Et videtur quod sic. Nam decedentes cum mortali & veniali, non solum ratione mortalis, sed etiam ratione venialis perpetuo puniuntur; nam cum semper in illo perseverent efficitur, semper ob illud debere puniri: ideo enim D. Thom. Valquez. Zúmel. Salas, & alii nuper relati affirmant pœnam inferni æternam esse, quia æternum futurum est peccatum, ob quod infligitur sed veniale peccatum in damnatis etiam erit æternum. Ergo etiam pœna illi correspondens æterna debet esse.

5. Dicendum tamen est, pœnam æternam non esse effectum proprium peccati venialis, quia peccatum veniale de se illam non meretur sed solum meretur temporariam. Conclusio est omnium catholicorum: decedentes namque in gratia cum peccato aliquo veniali non remisso non puniuntur æternaliter, sed aliquo tempore in purgatorio, & postea gloriæ consequuntur; aliis peccatum veniale gloriæ consequutionem in æternum impedit, quod est contra fidem. Si vero peccatum veniale in damnatis existat, etiam si ex se pœnam æternam non mereatur, puniatur tamen æternaliter, est communior, & probabilior sententia, quam laicæ defendit cum D. Thom. 1. 2. q. 87. art. 5. ad 2. & 3. Valq. disp. 141. Valent. disp. 6. quæst. 17. p. 4. Salas plures refertos tract. 13. disp. 15. sess. 1. nu. 70. & 73. Azor. tom.

1. lib. 4. cap. 10. q. 1. Suarez 3. p. tom. 4. disp. 11. sess. 2. n. 11. & seqq. Probo efficaciter primo, quia illa pœna, quam damnati in inferno sustinent, etsi de se esset insufficientis extinguere debitum peccati venialis, si voluntarie acceptetur: quia non solum inuitè sed etiam impatienter, & blasphemè sustinetur, non videtur vilo modo sufficiens extinguere debitum peccati. Ergo post vnam pœnam toleratam potest Deus aliam, & aliam indigere. Secundo illius pœnæ toleratio non poterat culpam, & debitum illius extinguere, quin à Deo acceptaretur & acceptaretur ex merito Christi quia nullum peccatum hominibus remittitur nisi ex Christi merito, ut traditur in Trident. sess. 15. cap. 8. & docuit Suarez tom. 2. in 3. disp. 11. sess. 2. num. 7. Azor. tom. 2. lib. 4. cap. 10. q. 3. sed merito Christi iam non operantur in damnatis sunt enim membra abscissa à Christo in perpetuum. Quarto de damnatis dicitur, *ubi ceciderit lignum, ibi manebit*, hoc est manebunt in eadem pœna in quam ceciderunt. Ergo non possunt pro peccato veniali satis pati. Quinto quia peccatum veniale aliquo modo habet infinitatem; cum sit contra Deum. Ergo saltem pro aliquo statu meretur pœnam aliquo modo infinitam, qui status non potest esse alius, nisi quando cum mortali coniunctus esset.

6. Quartus effectus seu pœna peccati solet enumerari aliud peccatum; & quidem secundum quod peccatum est nequit esse pœna, quia non sit à Deo, neque appeti ab eo potest: non enim appetere potest sibi fieri offensam & iniuriam, neque rationabiliter procederet, si vellet iniuriam sibi factam alia iniuria vindicare. Pœna autem ut tradit August. de lib. arbit. cap. 1. est à Deo, & placere ei aliquo modo potest, siquidem procedit ab illo, ut à iure merito indicere iniuriam factam vindicant. Peccatum autem secundum quod est permissum, hoc est, permissivum ipsam peccati posse: & sæpe esse pœnam peccati negari non potest, cum id constat ex variis locis Scripturæ. præcipue ex Paulo ad Rom. 1. à n. 24. *Propter quod tradidit illos Deus in desideria cordis eorum, in immunditiam.* &c. id est permisit illos sua desideria desuere, de negando auxilia specialia quam denegationem potest Deus velle cum nihil in ea malum sit. Vide D. Thom. 1. 2. q. 87. art. 2. Caietan. Medin. Zúmel, ibi Valq. disp. 129. cap. 9. & disp. 140. Salas tract. 13. disp. 15. sess. 2. Valent. disp. 6. quæst. 17. punct. 3. Bonacina disp. 2. de peccati quæst. 7. punct. 2. Neque obstat aduersus hanc doctrinam Augustin. 1. confess. cap. 12. ubi dicit: *Iussisti Domine. & sic est, ut omnis inordinatus animus sibi ipsi pœna sit*, quia August. loquitur casualiter non formaliter; quia non est formaliter pœna quatenus est inordinatus, sed ratione tristitiæ, damni, infamiae & aliorum effectuum, quos inordinatio causat.

7. Quintus effectus peccati est nota & infamia peccatoris sed hic effectus non sequitur quodcumque peccatum, sed peccatum publicum illo tamen semel posito, semper præsumitur durare ex text. in cap. *semel malus de regul. iur. lib. 6. & tradit August. in cap. nonnulli, 46. dist. propter quod dixit Vlpian. in l. si cui §. iudem ff. de causat.* quod ille qui semel est calumniatus in futurum calumniari præsumitur, & semel peccator, in futurum peccaturus ob quod à iuramento præstando repellitur cap. *parvulus, 22. q. 1. & litteras de presump. & alii multis exemplis probat Menoch. de presump. lib. 4. presump. 32. & Mascard. de probationib. concl. 1006. à n. 54. Purgari tamen censetur huiusmodi nota & infamia ex facto proveniens, si per triennium ab illo delicto perpetrando abstineat, præcipue si occasione committendi illud tibi fuerit oblata, ut tradit Albertic. in *Lommodo num. 3. C. de inoffic. testam.* & probat text. in §. *hanc autem nobis versic. nam est vitium, in Authen. de monach.* Imo addendum existimo cum Menoch. nu. 33. per penitentiam sacramentalem omnino tolli infamiam, & notam & præsumptionem simile delictum committendi, quia & tollitur peccatum quod infamiam causabat, & retractatur voluntas, ex qua præsumptio oriebatur.*